

Ћутање о усташтву

Све што ради Анте Марковић иде наруку тежњама Хрватске и Словеније да мало-помало остваре конфедерални положај у Југославији. – Зашто Марковић није инсистирао на амандманима који јачају савезну државу и по цену оставке? – Председник СИБ-а упорно ћути о Србима у Хрватској и отвореној проушашкој политици

Председник Савезног извршног већа Анте Марковић сматра да није важно да ли је неко за федеративну или конфедеративну Југославију: „Није важан назив, вели он, него односи које грађимо“. А свакоме је јасно да та два појма садрже управо дијаметрално супротне односе. Док федерација претпоставља Југославију као државу, са својим Уставом, законима, јасним надлежностима и међународним правним субјективитетом – конфедерација представља самосталне националне (републичке) државе као међународне правне субјекте, које међусобним конфедералним уговором утврђују одређене заједничке послове, начин њиховог извршавања и финансирања. Из тога се уговора може суверено изаћи као што су у њега и ушле.

Ту, дакле, Југославије нема као државе у правом смислу речи.

Зашто Анте Марковић заборавља да је председник владе федеративне Југославије и да је одговоран да спроводи њене законе? Одговор је лако назрети у чињеници да су нове власти у његовој Републици, као и у Словенији, заузеле јасан став да не желе федерацију него конфедерацију – дакле самосталност својих држава. Ако би Марковић мислио другачије од њих, он би морао то јасно и да каже.

Прихватање формуле за разбијање Југославије

На Козари је поновио да су сви за Југославију, али није рекао да ли су за федеративну савезну државу или за њено разбијање на шест држава, а потом за неки лабави конфедеративни уговор. Зна се, ипак, врло добро ко је за какву Ју-

гославију. А морало би се знати и то, пре него што га се евентуално гласа или поново кандидуде или бира за председника СИБ-а, за какву је он то Југославију.

Председник СИБ-а вешто бежи од одговора на право питање и покрива се таквим, како каже, „односима“ као што је конвертибилан динар, тржиште и слично. Али, морамо имати у виду да су за све такве елементе које он помиње подједнако заинтересоване и самосталне одвојене југословенске државице, па испада да он спроводи само оно што могу прихватити и Југославија као целина и свака одвојена национална држава посебно. Ту је кључ за разумевање политике и понашања Анте Марковића у свакој конкретной ситуацији.

Погледајмо шта се десило са уставним амандманима који би могли да ојачају улогу савезне државе. Сви су одбијени. СИБ их је предложио, али није на њима инсистирао до оставке, како би било коректно и поштено. Попустио је ставовима Хрватске и Словеније које имају категоричан став да ће прихватити све што значи тржиште и јак динар, али ништа што значи јачање Југославије. Марковић је ту формулу објективно прихватио. Све што он ради иде наруку тежњама Хрватске и Словеније да мало-помало остваре конфедерални положај у Југославији и реално противустваним путем измене њен уставни систем.

Његов однос према сепаратистичким тенденцијама веома је видљив када је у питању Косово. Стално и упорно инсистира на разговорима са косовском алтернативом, на томе да тамо Савез комуниста објективно не постоји итд. Јасно је издвојио Извршно веће Косова са

Зејнулахом на челу као једину снагу коју признаје. А никад није поставио себи питање: да ли та алтернатива признаје Србију као своју матичну републику. Како ће са том алтернативом разговарати неко кога она не признаје?

А какав став има у односу на декларацију сепаратистичких посланика о проглашавању Косова за републику? Осуђује је, али истом мером осуђује и закон Србије о престанку рада Скупштине Косова. Дакле, све ставља у исти кош. А шта би онда могло друго да се ради? Да се оде на Уставни суд па да се поништава декларација? А шта догле? Догле је ваљда треба прихватити као да постоји а сепаратисте пустити и даље да раде на разбијању Србије.

Није било давно када се свим силама био окомио на чисто политичку декларацију ССРН Србије о прекиду привредних односа са Словенијом, иако у то нису били формално-правно умешани ни Устав, нити закони.

Бацање прашине у очи

А кад су Словенија и Хрватска донеле одлуку да више не уплаћују допринос за неразвијене, уместо да им блокира рачуне и покупи паре, што је дужан по закону, он им гледа кроз прсте и преговара. О чему преговара? Ваљда се зна да те доприносе плаћају као развијени зато што користе југословенско тржиште за пласман своје робе. Ако неће да плаћају или ако он не може на то да их присили, морало би им следити затварање тржишта. Тако би Марковић морао поступити ако би хтео да поштује савезне законе. Али, он то чини само онолико колико му одговара.

Зашто председник СИБ-а прего-

вара и о ономе о чему се не може преговарати: о словеначком захтеву за служење војног рока словеначких регрута у својој републици, практично о стварању републичке војске? Насупрот томе, Председништво СФРЈ заузима једино могући став да се у војним питањима морају строго поштовати војни закони и да ту нема о чему да се преговара. Ако им се не допада, нека траже легалним путем промене закона и Устава. Ако им се то и не усвоји, могу да затраже отцепљење, под условом да се са тим сложе словеначки грађани на референдуму.

Међутим, шта би грађани казали? Словеначко руководство бежи од изјашњавања грађана и покушава мало-помало да без референдума одвоји Словенију од Југославије, тражећи за њу неки посебан статус. Марковић им очигледно у свему иде наруку.

Не може се занемарити ћутање Анте Марковића о питању (можда кључном за будућност земље) Срба у Хрватској, о променама Устава Хрватске и довођењу у питање њихове националне позиције у заједничкој држави Хрвата и Срба, о појавама елиминације Срба са многих положаја и дужности, о отвореној проушашкој политици и опасном заостравању међунационалних односа. По њему, и то ће се решити конвертибилним динаром. Али он врло добро зна да је то бацање прашине у очи и стално бежи од тога да се изјасни.

Српском народу треба и привредна реформа, и стабилност цена, и конвертибилна валута. Али он се истовремено не може ничим завравати да не препознаје своје судбинске интересе, као што је питање интегритета своје националне државе, питање препознавања њених разбијача, питање солидарности са српским народом ван граница своје републике. Српски народ лако препознаје не само оне који раде против његових историјских интересе, него и оне који их, благо речено, подржавају.

Оставимо по страни то што Анте Марковић злоупотребљава положај председника СИБ-а да пропагира своју странку. Та пропаганда у Србији неће проћи.